

Tillämpning bosättningskravet

Sammanfattning

Genom ställningstagandet upphävs myndighetens tidigare beslut från den 29 juni 2012 (dnr 2012-240-4453) om tillämpning av bosättningsvillkoret.

En person, som inte uppfyller bosättningskravet i 3 kap. 23 § studiestödslagen (1999:1395) men som ändå är *samhällsintegrerad i Sverige*, kan ha rätt till studiemedel för studier utomlands om han eller hon

1. *ska studera inom EU/EES eller Schweiz* och
 - a. är svensk medborgare, EU/EES-medborgare eller medborgare i Schweiz och migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige,
 - b. är familjemedlem till en svensk medborgare, EU/EES-medborgare eller medborgare i Schweiz som är migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige,
 - c. är barn till turkisk arbetstagare i Sverige enligt EU-rätten, eller
 - d. uppfyller villkoren för permanent uppehållsrätt

eller

2. *ska studera inom EU* och är svensk medborgare som hindras från att utöva sin fria rörlighet inom EU.

Vid bedömningen av om en person är samhällsintegrerad i Sverige ska framförallt följande faktorer vägas in:

- svenskt medborgarskap,
- tid i och skolgång i Sverige,
- familjeband eller andra sociala band till Sverige,
- anknytning till arbetsmarknaden eller andra ekonomiska band till Sverige, och
- kunskaper i det svenska språket.

1 Bakgrund

Studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren (3 kap. 23 § studiestödslagen (1999:1395)).

EU-rätten har företräde i de fall svenska bestämmelser står i strid med EU-rätten. Genom principen om direkt effekt kan enskilda individer åberopa EU-rätten direkt i förhållande till svenska myndigheter. CSN har alltså en skyldighet att lojalt tillämpa EU-rätten och tolka svensk lag i överensstämmelse med EU-rätten.

Av EU-domstolens rättspraxis följer att kravet på bosättning i vissa fall strider mot EU-rätten. Mot bakgrund av detta finns det behov av att redogöra för den tolkning som CSN har gjort av EU-rätten och den praxis som följer av denna tolkning. Syftet med detta ställningstagande är att redogöra för CSN:s bedömning av *när* det svenska bosättningskravet strider mot EU-rätten och *hur* rätten till studiemedel för studier utomlands ska bedömas i sådana fall. Ställningstagandet ersätter myndighetens beslut från den 29 juni 2012¹ om tillämpning av bosättningsvillkoret och innebär en ändring av det tidigare beslutet i följande avseenden:

- Svenska medborgare, som ska studera inom EU, ska anses omfattas av EU-rätten.
- Personer, som ska studera utanför EU/EES och Schweiz, ska inte anses omfattas av EU-rätten.
- Ett krav på anknytning ställs upp för samtliga personkategorier som omfattas av EU-rätten.

2 Rättslig reglering

Nedan redogörs i korthet för de regler och den praxis som har särskild relevans för ställningstagandet.

2.1 Nationell rätt

Studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren. (3 kap. 23 § studiestödslagen).

CSN får meddela föreskrifter om undantag från kravet på bosättning (3 kap. 23 § studiestödslagen och 3 kap. 25 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655)).

En person som tidigare har varit bosatt i Sverige ska under vissa förutsättningar fortsatt anses vara bosatt i Sverige (12 kap. 4-6 c §§ CSNFS 2001:1). Det gäller:

¹ Dnr 2012-240-4453.

- Personer som sänds ut till ett annat land av en statlig arbetsgivare, för ett svenskt trossamfund eller för en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet, för arbete för arbetsgivarens räkning.
- Personer som uppfyller bosättningskravet när de lämnar landet för att studera i ett annat land vid en studiestödsberättigande utbildning, eller med utbildningsbidrag för doktorander.
- Svenska medborgare som tidigare någon gång har varit bosatta i Sverige och är bosatta i utlandet på grund av sjukdom.
- Andra personer kan anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

Undantagen omfattar även personernas medföljande make, maka sambo samt barn under 18 år.

Studiemedel för studier utomlands får som huvudregel bara lämnas till svenska medborgare. Vissa utländska medborgare ska dock, när det gäller rätten till studiestöd, jämföras med svenska medborgare enligt EU-rätten (1 kap. 4-5 §§ studiestödslagen). Till andra utländska medborgare lämnas studiemedel för studier utomlands om personen uppfyller villkoren i 3 kap. 4 § studiestödslagen och studierna kan tillgodoräknas i en svensk utbildning inom ramen för ett utbytesprogram eller är en del av en utbildning som anordnas inom ett utbildningssamarbete och kan leda till examen vid en svensk utbildningsanstalt (3 kap. 21 a § studiestödsförordningen).

2.2 EU-lagstiftning och praxis

Inom fördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden (artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF)).²

Unionsmedborgarna ska bland annat ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (artikel 20.2 FEUF).

Varje unionsmedborgare har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen (artikel 21.1 FEUF).

² Likabehandling och icke-diskriminering på grund av nationalitet är en så kallad allmän rättsprincip inom EU. Förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet gäller endast i samband med fri rörlighet för personer och endast för EU-medborgare, om inte annat framgår av sekundärrätten. Förbudet framgår även av artikel 21.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Fri rörlighet för arbetstagare ska säkerställas inom unionen. Den fria rörligheten innebär att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet ska avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor (artikel 45.1 och 45.2 FEUF).

Arbetstagare ska åtnjuta samma sociala och skattemässiga förmåner som landets medborgare (artikel 7.2 och 10 i förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen)³.

Den mottagande medlemsstaten är inte skyldig att, innan permanent uppehållsrätt har beviljats, lämna bistånd till uppehälle för studier inklusive yrkesutbildning i form av studiebidrag eller studielån till andra personer än anställda eller egenföretagare, personer som behåller sådan ställning eller deras familjemedlemmar (artikel 24.2 i direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 (rörlighetsdirektivet))⁴.

EU-domstolen har behandlat frågan om krav på tidigare bosättning för beviljning av studiestöd i målen C-11/06 och C-12/06 (Morgan och Bucher (dom meddelad den 23 oktober 2007)), C-542/09 (Kommissionen mot Nederländerna (dom meddelad den 14 juni 2012)), C-20/12 (Giersch (dom meddelad den 20 juni 2013)), C-523/11 och C-585/11 (Prinz och Seeberger (dom meddelad den 18 juli 2013)) samt C-220/12 (Meneses (dom meddelad den 24 oktober 2013)).

3 CSN:s bedömning

3.1 Bosättningskravet strider i vissa fall mot EU-rätten

Bosättningskravet innebär en särbehandling av vissa personkategorier vid studier inom EU/EES och Schweiz

EU-domstolen har fastställt att både Nederländernas⁵ och Luxemburgs⁶ bosättningskrav innebär en särbehandling som kan medföra en indirekt diskriminering av migrerande arbetstagare respektive gränsarbetare som är

³ Denna har ersatt förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG

⁵ Det nederländska bosättningsvillkoret innebär, i korthet, att en studerande endast har rätt till medtagbart studiestöd om han eller hon har varit bosatt i Nederländerna minst tre av sex år i anslutning till studierna utomlands.

⁶ Det luxemburgska bosättningsvillkoret innebär, förenklat uttryckt, att en studerande endast kan få studiemedel för studier utomlands om han eller hon är bosatt (har sin hemvist) i Luxemburg.

medborgare i andra medlemsstater. Detta eftersom personer som inte är bosatta i medlemsstaten som regel inte heller är medborgare i medlemsstaten (punkten 38 i mål C-542/09 Kommissionen mot Nederländerna samt punkten 44 i mål C-20/12 Giersch). Utifrån dessa avgöranden bedömer CSN att även det svenska bosättningskravet som regleras i 3 kap. 23 § studiestödslagen innebär en särbehandling. Bosättningskravet kan därmed medföra indirekt diskriminering av vissa utländska medborgare som ansöker om studiestöd för studier inom EU/EES och Schweiz⁷. Det gäller EU/EES-medborgare samt medborgare i Schweiz som är migrerande arbetstagare eller egenföretagare⁸ i Sverige, familjemedlem⁹ till sådan migrerande arbetstagare i enlighet med 45 FEUF och artikel 7 i förordning (EU) nr 492/2011¹⁰, och barn till turkiska arbetstagare som har rätt till sociala förmåner och studiestöd enligt Associeringsavtalet EEG – Turkiet¹¹.

Av flertalet EU-domar framgår att svenska medborgare i vissa fall kan vara migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige enligt förordning (EU) nr 492/2011. CSN bedömer att dessa svenska medborgare ska behandlas på samma sätt som utländska migrerande arbetstagare eller egenföretagare när det gäller rätten till svenskt studiestöd vid studier inom EU/EES och Schweiz.¹²

⁷ Begränsningen till studier inom EU/EES och Schweiz är en ändring i förhållande till myndighetens tidigare beslut om tillämpning av bosättningsvillkoret från den 29 juni 2012 (dnr 2012-240-4453). Det finns ingen praxis från EU-domstolen när det gäller rätt till studiestöd vid studier utanför unionen och CSN ska endast bortse från nationell lagstiftning i den utsträckning som den strider mot EU-rätten. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) och avtalet mellan EU och Schweiz om fri rörlighet för personer omfattar emellertid reglerna om fri rörlighet för arbetstagare. Schweiz och schweiziska medborgare omfattas visserligen inte av rörlighetsdirektivet och en schweizisk medborgare kan inte få permanent uppehållsrätt. Genom avtalet mellan EU och Schweiz om fri rörlighet för personer omfattas dock det schweiziska området av de EU-rättsliga bestämmelser som föregick rörlighetsdirektivet. Därför omfattas ändå studier inom Schweiz av EU-rätten i just detta avseende.

⁸ Att även migrerande egenföretagare såsom ekonomiskt aktiva EU-medborgare omfattas av rätten till likabehandling framgår av artikel 49 FEUF, artikel 24 punkt 2 rörlighetsdirektivet, samt EU-domstolens mål C-268/99 (Jany).

⁹ Som familjemedlem räknas, oavsett medborgarskap; make, maka, registrerad partner, barn eller styvbarn under 21 år samt även äldre barn om de är ekonomiskt beroende av sina föräldrar. Sverige har valt att även inkludera sambo i familjebegreppet (se 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716)).

¹⁰ Migrerande arbetstagers rättigheter, enligt förordning 492/2011, omfattar hela EES-området (EU-länderna samt Island, Liechtenstein och Norge) samt Schweiz.

¹¹ Deras rätt till likabehandling framgår av artikel 9 i beslut nr 1/80 av associeringsrådet EEG – Turkiet, samt av EU-domstolens domar i bland andra mål C-374/03 (Gürol) och C-294/06 (Payır, Akyuz och Ozturk).

¹² EU-rätten uppställer visserligen inget generellt förbud mot s.k. omvänd diskriminering. EU-domstolen har dock i ett flertal domar fastslagit att EU-medborgare i vissa fall kan vara migrerande arbetstagare i sitt eget hemland och då har rätt till sociala förmåner (se bl.a. domstolens avgörande i mål C-212/05 (Hartmann), C-109/01 (Akrich) samt C-370/90 (Singh)).

Det är CSN:s bedömning att en person med permanent uppehållsrätt (enligt 3 a kap. 6-9 §§ utlänningslagen (2005:716) och artikel 16-18 rörlighetsdirektivet) har rätt till likabehandling när det gäller rätten till den sociala förmånen studiestöd på samma sätt som migrerande arbetstagare (artikel 24.2 rörlighetsdirektivet). Eftersom personer som inte är bosatta i medlemsstaten oftast inte heller är medborgare där bedömer CSN att bosättningskravet även för dessa personer är en sådan särbehandling som kan medföra en indirekt diskriminering.

Bosättningskravet utgör i vissa fall en begränsning av den fria rörligheten inom EU för unionsmedborgare

EU-domstolen har fastställt att nationell lagstiftning, som missgynnar vissa nationella medborgare endast på grund av att de utnyttjar rätten att fritt röra sig och uppehålla sig i en annan medlemsstat, utgör en begränsning av de rättigheter som tillkommer varje unionsmedborgare enligt artikel 20 och 21 FEUF. Ett bosättningskrav liksom det tyska¹³, som ställer krav på en viss tids bosättning innan beviljning av studiestöd för studier utomlands, utgör en sådan begränsning av unionsmedborgares rätt att fritt röra sig inom unionen när de ska studera inom EU och strider därför mot artikel 20 och 21 FEUF (se målen C-11/06 och C-12/06 (Morgan och Bucher), C-523/11 och C-585/11 (Prinz och Seeberger) samt i viss mån C-220/12 (Meneses)).

CSN bedömer, utifrån ovan angiven praxis, att det svenska bosättningskravet begränsar svenska medborgares rättigheter som unionsmedborgare när de ska studera inom EU, förutsatt att kravet hindrar dem från att utnyttja sin fria rörlighet inom unionen¹⁴. Bosättningskravet kan däremot inte anses begränsa den fria rörligheten för en svensk medborgare som ska studera utanför EU och inte heller för en svensk medborgare som varken har eller ska utnyttja sin fria rörlighet inom EU.¹⁵

3.2 Bosättningskravet är inte proportionerligt

Nationella bestämmelser som utgör en särbehandling eller som begränsar EU-rättsliga fri- eller rättigheter kan i vissa fall ändå rättfärdigas. I de aktuella avgörandena från EU-domstolen framhålls att sådana bestämmelser endast kan godtas om de

¹³ Det tyska bosättningsvillkoret innebär bland annat att studiestöd för studier utomlands kan beviljas för mer än ett år om den studerande, då denne inledde sin utlandsvistelse, varit stadigvarande bosatt i Tyskland under minst tre år.

¹⁴ EES-länderna och Schweiz omfattas inte av reglerna i FEUF om fri rörlighet för unionsmedborgare.

¹⁵ Det gäller till exempel för en person som ska studera i ett annat EU-land där han eller hon alltid har bott. En sådan situation bör betraktas som en rent intern nationell situation där bosättningskravet tillämpas helt och endast enligt nationell lagstiftning.

- (i) grundas på objektiva och legitima mål av allmänintresse,
- (ii) tillämpas oberoende av de berörda personerna nationalitet, och
- (iii) är proportionerligt utformade (se särskilt punkten 55 i målet mot Nederländerna, punkten 46 i målet Giersch, punkten 33 i målen Prinz och Seeberger samt punkten 52 i målet C-75/11 Kommissionen mot Österrike).

Ett bosättnings- eller anknytningskrav för beviljning av studiestöd skulle kunna motiveras av de legitima målen om att främja högre utbildning samt öka och uppmuntra studenters rörlighet enligt artikel 6 e och 165 FEUF (se till exempel punkten 71 i målet mot Nederländerna och punkterna 54-56 i mål Giersch). EU-domstolen har i sina avgöranden emellertid slagit fast att ett enda krav på bosättning inte är proportionerligt eftersom det inte nödvändigtvis är representativt för en persons faktiska och verkliga grad av anknytning till en medlemsstat, varvid övriga representativa omständigheter inte alls betraktas (se punkten 46 i målen Morgan och Bucher, punkten 86 i målet mot Nederländerna, punkterna 72 och 76 i mål Giersch och punkten 37 i målen Prinz och Seeberger). Domstolen framhåller att studerande som inte uppfyller ett bosättningskrav ändå kan ha tillräcklig anknytning till den aktuella medlemsstaten. Det gäller exempelvis om han eller hon är medborgare i medlemsstaten och genomfört en betydande del av sin skolgång där, eller är anknuten till medlemsstaten genom familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band (punkten 38 i de förenade målen Prinz och Seeberger).

CSN anser att även det svenska bosättningskravet kan motiveras utifrån de ovan angivna målen av allmänintresse. Bestämmelsen tillämpas också oberoende av nationalitet. I likhet med vad EU-domstolen anfört om de nederländska, luxemburgska och tyska bosättningskraven, skulle EU-domstolen sannolikt finna att det svenska bosättningskravet inte är proportionerligt i sin nuvarande utformning. De undantag från kravet på bosättning, som CSN föreskrivit om, utgår ifrån omständigheter som är att likställa med bosättning och är inte tillräckliga för att kravet ska anses vara proportionerligt. CSN bedömer därför att det svenska bosättningskravet går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå något av de av EU-domstolen godkända målen. Ett alternativt krav, som är mer ändamålsenligt, mindre ingripande och som tar hänsyn till fler faktorer än en viss tids bosättning i landet, bör därför tillämpas.

3.3 Krav på anknytning och samhällsintegration istället för bosättning

Ett EU-rättsligt krav på anknytning och samhällsintegration

EU-domstolen uttryckte redan i domen mot Nederländerna (C-542/09) att medlemsstaterna har rätt att kräva en viss grad av samhällsintegration av medborgare från andra medlemsstater för att bevilja studiemedel, och att denna rätt inte bara gällde för ekonomiskt inaktiva medborgare (punkten 63). CSN uppfattar domen Giersch som ett förtydligande av möjligheten att ställa upp krav på

anknytning till samhället utöver arbete för att bevilja studiemedel till migrerande arbetstagare, och deras familjemedlemmar. Domstolen skriver att gränsarbetare inte alltid är integrerade i anställningsstaten på samma sätt som en arbetstagare som är bosatt där. Regleringar som gör skillnad mellan arbetstagare som är bosatta i och arbetstagare som inte är bosatta i den berörda staten kan godtas beroende på graden av deras integration i eller anknytning till samhället i medlemsstaten (punkterna 64-65). Domstolen skriver vidare att det skulle kunna vara möjligt att ställa upp som villkor för studiemedel att en gränsarbetare, som är förälder till en student som inte är bosatt i medlemsstaten, har arbetat i medlemsstaten under en viss minimiperiod (punkten 80).

Det svenska bosättningskravet innehåller idag inget alternativt krav på anknytning eller samhällsintegration utöver kravet på en viss tids bosättning. Även den tyska nationella lagstiftningen, som prövades i målen Prinz och Seeberger, saknar ett sådant alternativt krav. EU-domstolen konstaterar i det avgörandet, liksom i avgörandet i målet Meneses, att ett enda krav på bosättning i tre år är alltför generellt och att det ankommer på de nationella domstolarna att göra de kontroller som är nödvändiga för att avgöra huruvida de berörda personerna har tillräcklig anknytning till det tyska samhället så att deras samhällsintegration i den medlemsstaten är styrkt (punkterna 39-40 i domen Prinz och Seeberger samt punkterna 38-41 i domen Meneses). EU-domstolen har vidare klargjort att medlemsstaterna har ett stort utrymme för egen bedömning när det gäller att fastställa kriterierna för att bedöma en sådan anknytning (se punkten 37 i domen Meneses).

Utifrån EU-domstolens senaste avgöranden på området, och särskilt punkten 39 i målen Prinz och Seeberger, anser CSN att myndigheten kan kräva att personer som omfattas av EU-rätten ska kunna visa att de har en viss anknytning till Sverige för att kunna få rätt till studiemedel för studier inom EU/EES och Schweiz.

Eftersom EU-rätten är överstatlig och har företräde framför nationell rätt kan krav på anknytning tillämpas trots att något sådant krav på anknytning inte finns specifikt angivet i den nationella lagstiftningen.

Personkategorier som omfattas av det EU-rättsliga kravet på anknytning

Vid en granskning av de senaste EU-domarna på området bedömer CSN att ett krav på anknytning kan och ska ställas upp för alla *utländska medborgare* som ska likabehandlas med svenska medborgare enligt EU-rätten enligt 1 kap. 4-5 §§ studiestödslagen i de fall de inte uppfyller kravet på bosättning och ska studera inom EU/EES och Schweiz.¹⁶

¹⁶ Kravet på anknytning för dessa utländska medborgare är en ändring i förhållande till myndighetens tidigare beslut om tillämpning av bosättningsvillkoret från den 29 juni 2012

Kravet kan således ställas både för migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmar och för barn till turkiska arbetstagare som behandlas i 3.1 ovan. Samma prövning ska också göras för personer som har permanent uppehålls rätt i Sverige. Dessa personer har visserligen normalt redan visat på en stark anknytning till Sverige och kommer i de allra flesta fall anses ha tillräcklig samhällsanknytning hit¹⁷. CSN anser sig ändå kunna ställa upp ett sådant krav även för dessa personer.

CSN anser vidare att ett krav på anknytning kan ställas på de *svenska medborgare* som är migrerande arbetstagare eller familjemedlemmar till sådan arbetstagare i Sverige som ska studera inom EU/EES och Schweiz. Ett krav på anknytning kan även ställas för svenska medborgare som ska studera inom EU men som genom bosättningskravet hindras från att utnyttja sin fria rörlighet inom EU. En person som ingår i någon av dessa personkategorier och som inte uppfyller bosättningskravet, ska alltså ändå ha rätt till studiemedel för studier inom EU/EES och Schweiz respektive inom EU om han eller hon har tillräcklig anknytning till Sverige genom samhällsintegration här.

Faktorer av betydelse vid bedömningen av en persons anknytning och samhällsintegration

För att avgöra om en person kan härleda rätt till studiemedel för studier utomlands från EU-rätten, trots att han eller hon inte uppfyller kravet på bosättning eller de villkor för undantag från kravet som finns i 12 kap. 4-6 c §§ CSNFS 2001:1, ska CSN således kontrollera och bedöma om personen har tillräcklig anknytning till Sverige så att hans eller hennes samhällsintegration i landet är styrkt. Med vägledning ur EU-domstolens praxis anser CSN att framförallt följande faktorer bör vägas in i bedömningen:

- svenskt medborgarskap,
- tid i och skolgång i Sverige,
- familjeband eller andra sociala band till Sverige,
- anknytning till arbetsmarknaden eller andra ekonomiska band till Sverige, t.ex. en längre tids arbete, anställning eller företagande här, och
- kunskaper i det svenska språket.

(dnr 2012-240-4453) och motiveras i avsnitt 3.3. ovan av de senaste EU-domarna på området.

¹⁷ Se till exempel punkten 37 i mål C-162/09 (Lassal) där domstolen konstaterar att unionsmedborgarens integration i den mottagande medlemsstaten är en förutsättning för att erhålla permanent uppehålls rätt.

4. När ställningstagandet ska börja tillämpas

Ställningstagandet ska börja tillämpas omgående i samtliga ärenden som är aktuella för avgörande; såväl förstagångsbeslut som omprövningsbeslut. Vid samma tillfälle upphävs CSN:s beslut om tillämpning av bosättningsvillkoret från den 29 juni 2012 (dnr 2012-240-4453).

Beslut om detta ställningstagande har fattats av chefjurist Åke Svensson efter föredragning av utredaren Alexandra Swenning Berglin i närvaro av verksjuristen Vendela Enmarker. I beredningen av ställningstagandet har även verksjuristen Jenny Wäsström deltagit.

Åke Svensson

Alexandra Swenning Berglin